

איש חי
רב פעלים
רודף צדקה וחסד
ר' **משה שניצר**
ז"ל
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
תנצב"ה

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

האשה
החשובה רודפת
צדקה וחסד
מרת
ורדה שניצר
ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
תנצב"ה

י"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א וע"י קרן ברכה ומוטי זיסר

גליון מס' 642

מסכת חולין ע"ז-פ"ג

בס"ד, י"ב אלול תשע"א

השבוע בגליון

- ◆ ממתי מתחילה היממה - ארבע אפשרויות
- ◆ "אגרת השבת" של רבי אברהם אבן עזרא
- ◆ כשהמוסלמים אילצו את היהודים לומר אל"ה וואכב"ר
- ◆ ברכת כיסוי הדם, לפנייה או לאחריה

- ◆ נשבע להתייעץ עם שני ידידים, ואחד מהם נפטר
- ◆ השווה בפסח בארץ ישראל ובבעלותו חמץ בחו"ל, עובר על איסור חמץ?
- ◆ פרה פריסאית ועגל אתיופי
- ◆ איסור חמץ לפי הבעלים או לפי החמץ

◆ איסור חמץ מחצות היום, מדוע?

דבר העורך

תסמונת הפילים

היה היה פיל.

פיל אפריקני ענק, אדיר ממדים.

על רגליו הרחבות להחריד נישא גופו העצום, ראשו הגדול, שיניו הארוכות שזוחצחו למופת בידי עובדי הקרקס שבו "עבד", ואזניו שהתפשטו לכל עבר.

לא פיל רגיל היה פילנו. יודע היה להציג את עצמו כעיף, כנרדס, כנוגז וככועס. עיתים היה מתרצה לעמוד על שתי רגליו האחוריות ולמחוא רגליים ברגליו הקדמיות, ולפעמים אף עלה ביד בעליו-מאלפו לשכנעו להנהן בראשו כאומר הן ולאן. לא פלא, איפוא, כי בכל מקום שבו הופיעו הפיל ובעליו, המונים נהרו להיווכח בפעלוליו ובחכמותיו, רבים התאספו להביט בקסמיו, ויהי הפיל לאגדה מהלכת, ובעליו לעשיר נודד.

הן אמת, כי שנים ארוכות עמל בעליו לאלף את פילו החכם, למען ידע ויבין כי תנועה פלונית משמעה להניף את רגל ימין, ותנועה אחרת פירושה למצמץ בעין שמאל, אך משקלט הפיל את הסימנים והפנימם, ידוע ידעו הכל, כי פיל חכם לפנייה, ואף אם לא ידעו, הסכימו.

לא פעם היה בעל הקרקס סונט בעובדיו הזוטרים, כי פילו האהוב עולה עליהם בחכמתו, והם, שתקו, ידעו כי יש אמת בדבריו.

ויהי היום, וילד חכם שהצטופף בין קהל הנאספים לחזות בהופעת הפיל ביקש מאביו כי יובילו אל מנהל הקרקס. שאלה לו אליו. פטר האב את בנו במנוד ראש, "המשך להביט בפיל ובפעלוליו, מה לך ולמנהל הקרקס". הילד לא ויתר, הפציר, ביקש ונדנד, עד שאביו תפסו בכף ידו, וכאשר הסתיימה ההצגה, סימן למנהל הקרקס שיגש אליו לרגע קט. מה בפיו, שאל מנהל הקרקס. "נוכחתי לדעת",

◀

דף עה/ב משמע שניהם כאחד

נשבע להתייעץ עם שני ידידים, ואחד מהם נפטר

גמרתנו עוסקת באחת המחלוקות הידועות שבתלמוד, אם "ואו החיבור" באה להפריד בין המלים שביניהן היא נתונה או לחבר ביניהן. נאמר בתורה (ויקרא כ/ט): "איש אשר יקלל את אביו ואת אמו מות ימות, אביו וקלל דמיו בו". לדעת ר' יאשיה, התורה חזרה ושנתה את ענשו של הבן, שאם לא היתה עושה כן, היינו מטילים עונש מיתה על בן שקילל את אביו ואת אמו גם יחד בלבד - "יקלל את אביו ואת אמו". ואילו לדעת ר' יונתן גם ללא הפסוק המיותר, די היה בקללת אחד ההורים כדי להמית את הבן, ולא היינו דורשים מהמילה "ואת", כי יש להגביל את מות הבן המקלל למקרה שיקלל את שניהם ביחד בלבד. בעקבות מקרה מעניין שהובא לפני הרשב"א, הוא גילה את דעתו שהלכה כר' יונתן.

מעשה שהיה כך היה. יהודי שקיצו קרב, קרא אליו את בנו מחמדו, וביקש ממנו להשבע כי לא ילווה ממון לאדם, טרם יוועץ בשמעון ובלוי ויקבל את רשותם. הבן נשבע כבקשתו של אביו, אך לימים הוא הועמד במצב מסובך שהועבר להכרעתו של הרשב"א. שמעון, אחד הידידים של אביו, שעמם הוא נשבע להתייעץ, הלך לעולמו. הבן לא ידע אם כעת די בהתייעצות עם לוי לפני שהוא מלווה כספים, או שמא מאחר שמעון כבר איננו, לעולם לא יהא רשאי להלוות כספים, שהרי אינו יכול לקבל את רשותו.

הרשב"א (שו"ת ח"ה סימן ר"ס) מסביר, כי שאלה זו תלוייה במחלוקת ר' יאשיה ור' יונתן. לדעת ר' יאשיה, כאשר הבן נשבע שיתיעץ עם שמעון ולוי, כוונתו היתה שיתיעץ עם שניהם גם יחד, ואילו לדעת ר' יונתן, די בהתייעצות עם אחד מהם. מאחר שהלכה כר' יונתן, רשאי הבן להלוות כספים לאחר קבלת רשות מלוי.

מדברי הרשב"א עולה, כי הוראתו זו תקפה גם אם שמעון ולוי חיים וקיימים, שכן, הבן נשבע שיקבל את רשותו של אחד מהם בלבד. ואכן, כך פסק ה"שולחן ערוך" (י"ד סימן רכ"ח סעיף מ'): "אב שהשביע את בנו שלא יוכל להלוות כי אם ברשות שמעון ולוי, מותר להלוות ברשות אחד מהם".

צעילוי נשמת

מרת **טויבא ברמן** ע"ה
ב"ר אלעזר מאיר ז"ל
נלב"ע ט"ו באלול תשמ"ט
תנצב"ה
הונצחה ע"י ידידו
הר"ר **יעקב זקב (זק) ברמן** ומשפ' שיחיו

צעילוי נשמת

מרת **צירל פולק** ע"ה
ב"ר יוסף הקש ז"ל
נלב"ע י"ג באלול תשל"ח
תנצב"ה
הונצחה ע"י
משפחות **פולק, מי זהב וקרפין** שיחיו

צעילוי נשמת

ר' **יואל שטרנטל** ז"ל
ב"ר יהודה נחמן ז"ל
נלב"ע י"ג באלול תשל"ט
תנצב"ה
הונצח ע"י בנו ידידו
הר"ר **ברוך מרדכי ומשפ' שיחיו** - ר"ג

לעילוי נשמת הקדושים

הרב **דוד יעקב הלוי אפלבוים** הי"ד ובתו **נאוה** הי"ד

נלב"ע י"ג באלול תשס"ג **תנצב"ה**

הונצחה ע"י הר"ר **צבי ותמרה סנד** שיחיו - ירושלים

נר ה'
נשמת
אדם

הט"ז (שם ס"ק מ"ט) תמה על פסקו של ה"שולחן ערוך". שהנה, ר' יונתן אינו חולק על ר' יאשיה ש"ואו החיבור" מאחד בין הדבקים והופכם למקשה אחת, אלא הוא טוען, כי פעמים ש"ואו החיבור" משמש כתחליף למלה "או" וכאילו כתוב: "איש כי יקלל את אביו או את אמו". מעתה, כיצד ידע הרשב"א להכריע, שכוונת הבן בשבועתו היתה שיקבל את רשות שמעון, או את רשות לוי, שמא היתה כוונתו שיקבל את רשות שניהם גם יחד?

לפיכך, מסיק הט"ז, לא היתה כוונת הרשב"א אלא לכך, שוודאי לא התכוון הבן להגביל את עצמו להתייעצות עם שמעון גם לאחר מות... אמנם, אם היה נשבע באופן שאינו משתמע לשתי פנים, שלעולם יתייעץ עם שמעון, היה עליו להמנע ממתן הלוואות כל ימי חייו, אך מאחר שנשבע באופן המשתמע לשתי פנים, אפשר לבאר את דבריו, שכל עוד שניהם בחיים, יקבל רשות משניהם, ואם אחד מהם ימות, יתייעץ עם הידיד שנותר בחיים. אכן, כך פסק הרמ"א (יו"ד סימן רט"ז סעיף ז): "מי שהשביע את בנו שלא ילווה מעות לאחרים אם לא ברשות ראובן ושמעון ומת אחד מהם, מותר להלוות ברשות האחד". לדעתו, איפוא, רק לאחר מות אחד הידידים, רשאי הבן להלוות לאחר קבלת רשות מהידיד שנותר בלבד.

דף ע"א/א אותו ואת בנו לא תשחוט ביום אחד

השוה בפסח בארץ ישראל ובעלותו חמץ בחו"ל, עובר על איסור חמץ?

הגאון רבי מאיר שמחה מדווינסק זצ"ל ("משך חכמה" ויקרא כב/כח), עוסק בשאלה מרתקת, שיש לה השלכות גם לימי חג הפסח. כידוע, היום והלילה נכנסים ויוצאים בזמנים שונים על פני כדור הארץ. בשעה שהשבת פורסת את כנפיה על ירושלים, היא שורה זה שש שעות על הונג קונג, ואילו בניו יורק המסחר בעיצומו, השבת תכנס עוד שבע שעות. תופעה זו אינה מעוררת שאלות הלכתיות, אלא למי שמצליח לעבור ממקום למקום במהירות עצומה [ראה בהרחבה מאורות הדף היומי כרך ז' מסכת סנהדרין נח/ב במאמר "מדוע כל היהודים אינם שובתים ביחד?"]¹, או כאשר שני גורמים המהווים שני מרכיבים של נתון אחד, נמצאים בשני מקומות שונים על פני כדור הארץ.

פרה פריסאית ועגל אתיופי: הנה, לדוגמא, התורה אוסרת לשחוט "אותו ואת בנו ביום אחד". אסור לשחוט בהמה ובנה באותו יום. מה דינה של פרה אתיופית שהמליטה עגל ולאחר מכן הוטסה היישר לפרזי. בשעה שהשמש עדיין לא שוקעת בפרזי, האתיופים שקועים עמוק בתוך הלילה. שוחט אשר יטול את האם הפריזאית וישחטנה ביום ראשון טרם שקיעת החמה, כאשר באותה שעה באתיופיה כבר יום שני, יגרום לשאלה מעניינת. כאשר נדון מתי מותר לשחוט את העגל נמצא, כי אם נסתכל על מקום שחיטת האם, הרי שהיא נשחטה ביום ראשון, ואין כל מניעה לשחוט את הבן לאחר מספר שעות, כאשר בפרזי כבר יום שני. אך אם נסתכל על העגל, לפי מקומו, אמו נשחטה ביום שני, ומותר לשוטו ביום שלישי בלבד. בשאלה זו מכריע ה"אור שמח" כי יש להלך אחר שחיטת האם.

איסור חמץ לפי הבעלים או לפי החמץ: נידון מעניין זה, נוגע במישרין גם לחג הפסח. אסור ליהודי להיות בעליו של חמץ בימי חג הפסח. מה דינו של איש עסקים בני ברק שבבעלותו חמץ הנמצא בלוס אנג'לס שבארצות הברית. קיים פער של עשר שעות בין ארץ ישראל ללוס אנג'לס. כאשר בארץ ישראל השעה היא שש אחר הצהרים, בלוס אנג'לס השעה היא שמונה בבוקר. השאלה היא, מתי מתחיל איסור החמץ של יהודי זה, ומתי הוא מסתיים. אם נהלך אחר מקום שהותו של החמץ, כאשר הוא יישב בליל הסדר עם קיטל, יהא ברשותו חמץ והוא לא יעבור על כל איסור, משום שבמקום המצאותו של החמץ עדיין לא נכנס חג הפסח. אך אם נהלך אחר מקום שהותו של הבעלים, עליו למכור את החמץ לפי חלות חג הפסח במקום מגוריו.

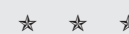
ובכן, שאלה זו נתונה במחלוקת גדולה בין הפוסקים. יש אומרים, כי איסור חמץ מונח "אקרקפתא דגברא", היינו: על ראשו של האדם, ויש להלך לפי מקום שהותו (שו"ת "חסד לאברהם", מבוטשאטש, או"ח סימן ל"ה), ויש אומרים, כי מקום החמץ הוא הקובע (עיין שו"ת "עונג יום טוב" או"ח סימן ל"ו, ועיין שו"ת "ארץ צבי" סימן פ"ג).

יהודי בר אוריין שח לרבני בית מדרשנו, כי בשיחה עם בעל מפעל ענק לייצור מזון חמץ בארץ ישראל התברר, כי בימי חג הפסח בעל המפעל שוהה בארצות הברית. מיד עלה בדעתו של התלמיד חכם, כי מכשול אדיר מצוי כאן, שהרי במוצאי חג הפסח החמץ חוזר לבעלותו של בעל המפעל, ובאותה שעה הוא שרוי עדיין בעיצומו של חג הפסח, ונמצא חמץ זה אסור באכילה לדעת חלק מן הפוסקים, שהרי חמץ שעבר עליו הפסח, ברשותו של יהודי, אסור באכילה!

שאל הילד, "כי בכל פעם שהפיל מסיים את אחת מהצגותיו והכרוז מכריז על הפסקה קצרה ומפרט את הפעולות וההופעות שיהיו בשעה הקרובה, אחד מעובדיך מושך את הפיל בחבל האדום שלצווארו, במאמץ רב ובכח גדול עליו לשכנעו להלך אחרי, לעיתים גם אין די בעובד אחד, ויש צורך בשניים ובשלושה עובדים ואף בשק גזר כדי לשכנעו לחזור למקומו.

הנה, ציפיתי, כי כאשר אתם מעמידים אותו בפניו, תכרכו שלשלת ברזל עבה על צווארו, ותקשרוה לאילן עבות או לקורת ברזל המחוברת לקרקע כדבעי. אך להפתעתי, אחד העובדים נטל את החבל האדום שלצווארי הפיל, קשר אותו די ברישול לקורנס ברזל ונעץ במגפיו את הקורנס באדמה. האמן לי, אפילו אני הייתי מצליח למשוך את הקורנס ולהשתחרר! ככה קושרים פיל כל כך גדול?

אתה ילד חכם, הפטיר מנהל הקרקס. אגלה לך סוד. ביום שבו הפיל נולד, בעודו עול לימים, פיל ינוקא, נטלתי, כרכתי חבל אדום זה סביב צווארו, קשרתי אל הקורנס ונעצתי בקרקע. שעות, ימים ושבועות, ניסה הפיל להשתחרר מן החבל, קטן היה אז, רך לימים והדבר לא עלה בידו. לבסוף, הוא התייאש. ראיתי זאת בעיני. פשוט התייאש. **אביו** של הילד החל לגלות התעניינות רבתי בשיחה המרתקת, ותוך כדי שהיטי בחרדה הולכת וגדלה לעבר הפיל העצום, שבכל רגע עלול לשחרר את עצמו מעולו של הקורנס הרעוע, שאל בחשש, "היום? כשהוא גדול, אדיר, ענק ועצום, מדוע אינו משחרר את עצמו מן הקורנס?" **הוא** כבר לא מנסה... השיב בעל הפיל, וחיוך של סיפוק מילא את פניו הרחבות. **פיל** חכם ונבון ככל שיהא, ככלות הכול, הרי הוא פיל.

חודש אלול, חודש הרחמים, והסליחות. לא ניתן לבקש רחמים, בלתי אפשרי ליחל לסליחה, אין זה הגיוני לצפות למחילה, בלא דעת על מה אנו מבקשים רחמים, סליחה מחילה וכפרה. **לפיכך,** ימים אלו, הם ימי חשבון נפש. חשבון אישי, פנימי. איש אינו יודע את המתחולל בנפשו של הזולת.

החיים מלאי סערות ונפתולים. קשיים ומכשולים נערמים בדרכו של אדם לבית עולמו. עיתים קשים הם ומייסרים, ומשום כך מפנה האדם את כל כוחותיו להתמודדות עם המשימה שהציב לעצמו להתגבר עליה. פרנסה, סיוע לזולת הנצרך לעזרה, עשיית צדקה וחסד עם אלו הזקוקים לכך, ועוד פעולות רבות, ברוכות וטובות בפני עצמן. בעודו בתחילת העשייה, בטוח כל אדם כי אין לו זמן. פשוט אין. אם היו מאריכים את יומו במספר שעות, עדיין לא היו מספיקות לו.

אבל, החיים עוברים, השנים מתקדמות, דברים משתנים, ובתחום זה אמור יתרונו של האדם על פני שאר היצורים לבוא לידי ביטוי. כל יהא האדם מאולף, מקובע בסדר החיים שהתרגל בו מקדמת דנא. אמת, יתכן כי בעבר לא יכול היה לקבוע שיעור תורה, לא יכול היה, או לפחות הרגיש כך. המעמסה היתה רבה מנשוא.

אנו איננו פילים! וכי לא נהנה בחכמה, אם מידי פעם נבדוק שמא ניתן בכל זאת לדחוק את חיי המעשה מעט ימינה ומעט שמאלה, ולפסל נתיב של תורה בחיינו העמוסים? שמא ניתן לשחרר את הקורנס ממקומו, לבתק את החבל ולצלול בים התלמוד.

כדאי לבדוק, אם לא עכשיו, אימתי???

המעניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד ממנה מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 3446 בני ברק. פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

ברכת התורה, העורך

פנינים

הוא פנה בזריזות לגוף הכשרות הפעיל באותו מפעל, שם מיהרו להרגיעו כי הם ערים לבעיה זו, ולפיכך, הם אינם קונים את החמץ מן הגוי בצאת החג, אלא למחרת היום.

דף פג/א היום הולך אחר הלילה

איסור חמץ מחצות היום, מדוע?

אנו יודעים כי היממה מתחילה בלילה, כאמור בסוגייתנו: "היום הולך אחר הלילה".

ממתי מתחילה היממה - ארבע אפשרויות: הראשונים (המאירי פסחים ה/א בשם רבותיו) כותבים, כי נקודת התחלה זו של היממה, נבחרה מתוך ארבע אפשרויות. **א.** תחילת היום. **ב.** תחילת הלילה. **ג.** חצות היום. **ד.** חצות הלילה.

יש מאומות העולם המחשבות את תחילת היממה מזריחת החמה, ואחרות מחשבות את היממה מחצות הלילה, כפי שנוהגים כיום רוב הנכרים. האצטגנינים וחכמי התכונה והאסטרונומיה מחשבים את תחילת היממה בחצות היום, אך כאמור, תורתנו הקדושה קבעה, כי "היום הולך אחר הלילה", שנאמר (בראשית א/ה) "ויהי ערב ויהי בוקר", תחילה הערב אחר כך הבוקר.

יוצאים מן הכלל הם ה"קדשים", כמבואר בסוגייתנו, שלגביהם הלילה הולך אחר היום, וכגון, בשר תודת שלמים נאכל ביום ההקרבה והלילה נכלל ביום זה, עד שבירושלמי (יומא פרק א' הלכה א') הסתפקו, אם שבעת ימי המילואים שבהם חנכו את המשכן, החלו גם הם בבוקר ונמשכו עד סוף הלילה השביעי.

גם איסור חמץ בפסח אינו נוהג מתחילת היממה, בליל ט"ו, אלא כבר מצהרי היום של י"ד ניסן, מחצות היום. בטעם הדבר כתב המאירי (שם) הסבר מרתק ביותר, שאצטגניני מצרים חישוב את היממה מחצות היום, כאמור, ולפיכך, איסור חמץ של חג הפסח אשר בו יצאנו ממצרים, נקבע בחצות היום! (וע"ע ספר העיבור לראב"ח מאמר א' שער ט').

גם בלימוד תורה, הלילה הולך אחר היום: מעניין לציין, את חידושו של רבינו יונה (ברכות יא/ב), כי גם בלימוד תורה הלילה הולך אחר היום, ומי אשר לא עלה בידו להשלים את חוק לימודו ביום, ישלימו בלילה שלאחריו. זו גם הסיבה, שהלומד בלילה אינו צריך לברך מחדש ברכת התורה, משום שהברכה שבירך ביום, חלה גם על הלימוד של הלילה, גם לאותם פוסקים הסוברים, כמנהגנו, שיש לברך ברכת התורה מידי יום ("שולחן ערוך" סימן מ"ז סעיף י"ב).

"אגרת השבת" של רבי אברהם אבן עזרא: בעבר הרחוק היו קבוצות שוליות שהשיבוש אחז בהן, והן טענו כי גם בשבת הלילה הולך אחר היום. טעותן נבעה מדברי משה רבינו (שמות טז/כב): "כי שבת היום לה..." (עיי' אבן עזרא בפירושו לתורה שמות טז/כה). כדי לעקור את טענותיהן מן השורש, כתב רבי אברהם אבן עזרא את "אגרת השבת" המפורסמת, בה הוא תקף את בעלי הדעה הלזו.

חידוש עצום מקובל בשמו של בעל ה"הפלאה", "המקנה" ו"הפנים יפות", רבי פנחס הלוי הורוביץ, רבה של פרנקפורט, אשר נזקק לחידושו בעקבות קושיה איתנה של רבותינו הראשונים (תוס' קידושין לז/ב ד"ה "ממחרת הפסח"): נאמר בתורה (במדבר לג/ג) "בחמשה עשר יום לחודש הראשון ממחרת הפסח", ואילו (יהושע ה/א) הנביא משתמש בביטוי "ממחרת הפסח", בהתייחסו לט"ז בניסן: **היום הולך אחר הלילה, החל ממתן תורה:** "המקנה" (שם) מתרץ, כי לפני מתן תורה הלילה הלך אחר היום, ורק לאחר מתן תורה היום הולך אחר הלילה. לפיכך, לגבי יציאת מצרים שהיתה לפני מתן תורה, בוקרו של יום ט"ו ניסן הוא "ממחרת הפסח", שהרי הלילה שלפני כן שייך לי"ד ניסן. אולם, לאחר מתן תורה, "ממחרת הפסח" הוא בט"ז ניסן ...

בעל "תורה שלמה" (מילואים לפרשת בא סימן מ"ג) מחזק את דבריו מן הכתוב בספר "יסוד עולם" (ב', י"א), כי החל ממתן תורה נוהגים שהיום הולך אחר הלילה, שכן קיבלו בני ישראל איש מפי איש מפי הגבורה.

'גוי ששבת' צריך לשבות משבת בבוקר עד יום ראשון בבוקר: רבי פנחס הלוי הורוביץ, מוסף על כך בספרו על התורה (פנים יפות, בראשית עמ' כ"ו), כי זה הוא שנאמר בתורה (בראשית ח/כב), "ויום ולילה לא ישבתו", תחילה היום אחר כך הלילה. לאור דבריו אלו הוא מגדיל לחדש, כי האיסור לנכרי לשבות בשבת, הוא משבת בבוקר, עד יום ראשון בבוקר... משום שרק בני ישראל נוהגים שהיממה מתחילה עם לילה. הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל (שו"ת בהשטמות לסימן קכ"א) כותב, כי לפי דבריו אפשר ללמד זכות על בתי ישראל שהמשרתות הנכריות שבביתם שובתות ממלאכה כמנהג

דף עז/א התורה חסה על ממונם של ישראל

למהר בתפילה - שלא להפסיד ממון

פעם נזדמן רבי ישראל מסלנט זצ"ל לוורשה וביקר אצל האדמו"ר בעל החידושי הרי"ם מגור זצ"ל. הרבי כיבדו עד מאד, וכשנפרדו ליווהו לרחוב. חיש מהר עברה השמועה בין החסידים כי גברא רבה בא לעיר, עד כדי כך שהרבי חלק לו כבוד רב, ותיקף ומיד התמלא ביתו קהל גדול של חסידים שבאו להקביל את פניו. בתוך כדי כך, הוא עמד להתפלל מנחה, ולהשתוממות ההמון הרב, קיצר 'הצדיק הליטאי' בתפילתו, וסיימה מהר מאד, מן הראשונים ממש!...

כשראה אותם תמהים על כך ענה להם:

- **ראיתי** כי אנשים רבים בטלים ממלאכתם עבורי, הסנדלר עזב את מרצעו, החייט הניח את מחטו, הנפח נטש את מפוחו, והסוחר סגר את חנותו. אם אאריך בתפילתי, הריני מפסיד ממונם של ישראל... (הזהרו בממון חבריכם, רמ"ז).

נסא דברכתא

מעומקא דליבא

נשגר בזאת ברכת מזל טוב

לרגל השמחה השרויה במעונם של

הרבנים מגידי השיעורים מבית מדרשנו

הרה"ג דוד הרשלר שליט"א

ביהכ"נ צעירי הציונות - פתח תקוה
לרגל הולדת הבת

הרה"ג יגאל ינאי שליט"א

ביהכ"נ בית רחמים, ביהכ"נ שובה ישראל - ערד
לרגל הולדת הבן

הרה"ג משה כלפון שליט"א

ביהכ"נ קול אליהו - כרמיאל
לרגל הולדת הבת

הרה"ג שאול לוסטיג שליט"א

ביהכ"נ שבת אחים-גבעת שמואל,
בסיס חיל אויר-צריפין,
משרד עו"ד נשיך ברנדייס-ת"א,
משרד עו"ד בנימיני-בת ים
לרגל הולדת הבת

הרה"ג יהושע מלריך שליט"א

משרד קו מערכות - קיסריה
לרגל נישואי הבן

בברכת התורה ולומדיה
מאורות הדף היומי

לעילוי נשמת

הרב **דוד יהודה** זצ"ל

ב"ר חיים גדליהו בנט זצ"ל נלב"ע י' באלול תשל"ג
וזוגתו הרבנית **אסתר** ע"ה
ב"ר שלמה צבי הברמן זצ"ל נלב"ע י"ט בסיון תשל"א
תנצב"ה

הונצחו ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

הר"ר **משה פוטרמן MIKE FUTERMAN** ז"ל
ב"ר פנחס ז"ל נלב"ע י"א באלול
תנצב"ה

הונצח ע"י משפחת רייסער הי"ו
ארה"ב - The Reischer family

בעליהן, שכן, לא עברו על כל איסור שהרי במוצאי שבת הן עושות מלאכה [ועיין שם מה שהשיג על דבריו. וכן עיין בשו"ת "בניין ציון" סימן קכ"ו שחולק על חידוש זה].

דף פג/ב כיסוי הדם

כשהמוסלמים אילצו את היהודים לומר אלל"ה וואכב"ר

מצוות כיסוי הדם נוהגת בשחיטת חיה ובשחיטת עוף. כאשר אדם שוחט חיה או עוף, עליו לכסות את דמם, כמבואר בדפוס אלו בהרחבה. חשוב לציין, בקצרה, מחלוקת ראשונים עקרונית לגבי הגדרת מצוות כיסוי הדם.

ברכת כיסוי הדם, לפני או לאחריה: כלל יסודי בהלכות ברכות המצוות קובע, כי יש לברך "עובר לעשייתן", היינו: לפני עשייתן (פסחים ז/ב). ובכל זאת, לדעת הבה"ג, במצוות כיסוי הדם, תחילה יש לכסות את הדם ורק לאחר מכן לברך.

הבה"ג - השחיטה וכיסוי הדם הן מצווה אחת: הרא"ש (סימן ו) מסביר, כי על כל המצוות מברכים בתחילתן, אולם, העומד לכסות את הדם, אינו עוסק בתחילת המצווה, משום שלדעת הבה"ג מצוות השחיטה ומצוות כיסוי הדם, מעשה מצווה אחד הנה, וממילא, מאחר שאין לברך באמצע מעשה מצווה, יש לברך עם סיומה של המצווה, לאחר כיסוי הדם. ברם, הרא"ש מסיים: "והעולם לא נהגו כך, משום דחשיבי כסוי מצווה בפני עצמה".

הרמב"ן (פ/ב), מסביר גם הוא את שיטת הבה"ג, באופן שונה קצת. הוא אינו כותב שמצוות השחיטה ומצוות כיסוי הדם הן מצווה אחת, אלא שלדעת הבה"ג, מצוות כיסוי הדם תלויה בשחיטה, שהרי השוחט שחיטה שאינה כשרה, פטור מלכסות את הדם, ולפיכך, מאחר שכבר התחיל במעשה השחיטה ימשיך בכיסוי הדם, ואחר כך יברך.

את דברי הרא"ש הנזכרים, כי אין לברך על מצווה באמצע עשייתה, מציב בעל "תבואות שור" כנגד פסקו של ה"פרי חדש" (יו"ד סימן י"ט). ה"פרי חדש" מספר, כי השוחטים היהודיים הועמדו בבעיה על ידי שכניהם המוסלמים, אשר ביקשו לרכוש בשר משחיטתם, אך "לפי דת ישמעאלים אינה מכשרת הבהמה להם אלא אם כן יאמר השוחט אלל"ה וואכב"ר... א-ל כביר, והם מקפידים שלא יאמרו מילות הללו אלא סמוך לשחיטה מיד באופן שגם אינו יכול לברך ברכת השחיטה אחר אמירת דברים אלו". ברור, קובע ה"פרי חדש", שהשוחט אינו רשאי לברך ואחר כך לומר מילים אלו ולשחוט, מפני שזה מהווה 'הפסק' בין הברכה לבין השחיטה. לפיכך, הוא יעץ לשוחטים שיברכו את ברכת השחיטה, לאחר שכבר החלו לשחוט.

ה"תבואות שור" (שם ס"ק ט"ו) תמה, הרי הרא"ש קובע, כי אין לברך באמצע קיום מצווה, וכאשר אין אפשרות לברך בתחילת המצווה, יש לברך עם סיומה?

אמירה מעניין השחיטה אינה הפסק: לגבי השוחטים שנאלצו לומר "אלל"ה וואכב"ר", הורה בעל "תבואות שור" בניגוד לדעת ה"פרי חדש", כי אמירה זו אינה מהווה הפסק בין הברכה לבין השחיטה, משום שהיא אמירה בעניין השחיטה ורק אמירה מעניין השחיטה מהווה הפסק.

קטע יומי מתוך הגליון השבועי "מאורות הדף היומי - לילדים"

מסכת חלין • דף ע"ח • יום שני י"ג באלול

אסור 'אותו ואת בנו'

היום הזה מתחילים לומדי הדף היומי ללמוד את הפרק החמישי של מסכת חלין, פרק 'אותו ואת בנו'. התורה הקדושה מצוה בקמש ויקרא (פרק כ"ב פסוק כ"ח): "ושור או שיה, אתו ואת בנו - לא תשחטו ביום אחד". בפסוק זה התורה אומרת, שאסור לשחט בהמה ובנה באותו יום. בעל ספר "החנוך" (מצוה רצ"ד) מסביר, כי הקדוש ברוך הוא מרשה לבני אדם לשחט בעלי חיים, אבל הקדוש ברוך הוא בקש ללמד אותנו את מדת הרחמים. זאת אנו למדים מן האסור לשחט את הבהמה ואת הבן שלה באותו יום. כעת, הבה נבדק דבר מעניין. אם אדם שחט בהמה, כמה בהמות נוספות אסור לו לשחט באותו יום? שימו לב! אסור לו לשחט שתי בהמות! בהמה אחת היא הבן שלה. והבהמה השנייה היא האמא שלה... כי אסור לשחט ביום אחד אמא ובן.

כל יום הילד שלך לומד, מוסיף ידיעות בתורה!

למנוי גליון לילדים חייג:
1700-500-151
חודש היכרות חינם

חדש! חלקי גי

אלפי ילדי ישראל כבר התחילו את הצעדים הראשונים בעולם של לימוד עם

ספר מאורות הדף היומי לילדים

קטעים נבחרים מתוך הדף היומי, משולבים במעשיות חז"ל, ערוכים וכתובים בצורה מאירה ופשוטה לילדי החמד בליווי איורים מרהיבים.

השילוב המושלם של הנאה ולימוד

לפרטים והזמנות: 1-700-500-151
להשיג בחנויות הספרים

